

Asia: VN/345/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Pääperiaate

Uusiutuvan energian direktiivin periaatteena on, että Komissio voi lisätä liitteen IX A ja B osan raaka-aineiden luetteloon raaka-aineita, mutta se ei saa poistaa sieltä raaka-aineita. Arviomme mukaan komission muutosesitys ei noudata tätä periaatetta, jos uuden delegoidun direktiivin johdosta kansallisessa toimeenpanossa jo tehtyjä raaka-aineluokituspäätöksiä joudutaan muuttamaan jälkikäteen. Pääperiaate on erittäin tärkeä takautuvan lainsäädännön välttämiseksi ja investointien oikeusvarmuuden toteuttamiseksi.

Energiaviraston hyväksymissä kestävyysjärjestelmissä on maatalousmaasta peräisin oleviksi jätteiksi ja tähteiksi luokiteltu esimerkiksi seuraavat raaka-aineet, joiden luokitukseen voi tulla muutoksia lakimuutoksen myötä: välikasvit- ja kerääjäkasvit (Energiaviraston päätös 88/070401/2022), vanhentunut vilja (Energiaviraston päätös 2487/070401/2022) ja Suojavyöhykkeiden, luonnonhoitopeltojen, pientareiden ja muiden viheralueiden nurmi ja vihermassa (Energiaviraston päätös 1878/070401/2023). Potentiaalisia luokitusmuutoksia voi ”kerääjä- ja välikasvien” lisäksi tulla myös ”vahingoittuneiden viljakasvien” osalta (B osion c-kategoria), koska nyt ne on Suomessa luokiteltu kategorisesti tähteeksi ja jätteeksi. Pidämme tärkeänä, ettei jälkikäteen muuteta jo tehtyjä raaka-aineiden luokituksia.

Takautuvasti tehtävällä muutoksella on vaikutusta paitsi tuotetun biokaasun hinnoitteluun, että jäteluokituksen osalta myös muutoksiin biokaasun verotuksessa. Liian tiukka kansallinen tulkinta luultavasti vähentää kiinnostusta hyödyntää maatalouden biomassoja biokaasun tuotannossa, jolloin kestävä biokaasun tuotantoon sovellettavia syötteitä jää hyödyntämättä/viljelemättä ja toisaalta johtaa siihen, että vahingoittuneita viljakasveja ohjataan polttoon.

Raaka-aineluokituksiin liittyy epävarmuuksia, jotka jarruttavat maatalouden sivuvirtoja kierrättäviä biokaasulaitosinvestointeja. Pidämme tärkeänä, että Suomi seuraa edelleen aktiivisesti Euroopan komission työtä RED:n toimeenpanon osalta ja vie aktiivisesti tietoa Suomen erityispiirteistä, kun komissio valmistelee ohjeistusta lisättyjen raaka-aineiden määrittelyn helpottamiseksi.

Kansallinen toimeenpano

RED ei jätä paljon kansallista liikkumavaraa liitteen 9 toimeenpanoon. Kansallisesti voidaan kuitenkin vaikuttaa siihen, minkälaisia hallinnollisia kustannuksia kestävyysjärjestelmän ennakkotiedosta, hyväksymisestä ja muuttamisesta koituu toiminnanharjoittajille ja minkälaisia vaatimuksia edellytetään kansallisen kestävyysjärjestelmän ainetasevaatimuksissa todentamisen osalta. Mikäli biokaasun tuotannossa käytettäviä raaka-aineita aletaan etenevissä määrin luokittelemaan B osioon kuuluviksi, tulee Suomen harkita 1,7 prosentin rajan asettamista tai sen korottamista. Lisäksi on varmistettava, että kansallinen energiaverotus aidosti kannustaa kotimaisen kestävä uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön.

Vahingoittuneet viljelykasvit (B osa c-kategoria)

SBB tunnistaa potentiaalista tulkintaeroa B osan c)-kategorian (vahingoittuneet viljelykasvit, jotka eivät sovellu käytettäväksi elintarvike- tai rehuketjussa, pois lukien aineet, joita on muutettu tai jotka on pilattu tarkoituksellisesti, jotta ne olisivat tämän määritelmän mukaisia) ja A osan d)-kategorian kanssa (teollisuusjätteen biomassaosuus, joka ei sovellu käytettäväksi elintarvike- tai rehuketjussa, mukaan lukien raaka-aineet, jotka ovat peräisin vähittäis- ja tukkukaupasta sekä elintarvike- ja rehuteollisuudesta ja kalastus- ja vesiviljelyalalta, lukuun ottamatta B osassa mainittuja raaka-aineita). Ratkaisuksi esitämme, että perustelumuiotiossa selvennetään, että A osan d) kategoriaan luokiteltavia raaka-aineita ei luokitella uuden B osan c) kategorian mukaisesti.

Perustelut: Teollisuudessa menee hylkyyn kasveja, jotka eivät täytä elintarvike- tai rehukriteereitä. Viranomaisen tulkintalinjasta riippuen joissain tilanteissa lopputulos voisi olla kumpi tahansa. Kuitenkin monesti massamäärät ovat niin pieniä, että ennakkotietopäätöksen hankkiminen olisi liian

kallista kyseisistä eristä saatuihin tuloihin nähden. Linjausten ja byrokratian tulisi olla sellaisia, että ne eivät haittaa yritysten tarkoituksenmukaista toimintaa ja bioenergian tuotantoa.

B osa f-kategoria

Esitämme, että perustelumuihistiossa selvennetään B osion f)-kohdan tulkintaa seuraavasti: Siltä osin, kun raaka-aineet voidaan luokitella A osan p) kategoriaan, niitä ei luokitella B osan raaka-aineiksi.

Perustelut: B osan f-kategorian raaka-aineet voivat potentiaalisesti sekoittua A osan p-kategoriaan. B-osa ”f) sellaiset välikasvit, kuten kerääjäkasvit ja peitekasvit tämän liitteen A osassa lueteltuja raaka-aineita lukuun ottamatta, joita kasvatetaan alueilla, joilla lyhyen kasvukauden vuoksi ravinto- ja rehukasvien tuotanto on rajoitettu yhteen satoon, ja edellyttäen, ettei niiden käyttö lisää viljelymaan tarvetta ja että maaperän orgaanisen aineksen pitoisuus säilytetään, siltä osin kuin kyseisiä välikasveja ei käytetä ilmailualan biopolttoaineiden tuotantoon.”

A osan raaka-aineeseen ”p) muiden kuin ruokakasvien selluloosa eli pääasiassa sellainen selluloosasta ja hemiselluloosasta koostuvaa raaka-aine, jonka ligniinipitoisuus on alhaisempi kuin lignoselluloosassa, mukaan lukien ravinto- ja rehukasvien tähteet, tärkkelyspitoisuudeltaan alhaiset heinämäiset energiakasvit, teollisuustähteet ja biojätteestä peräisin oleva raaka-aine;” Esimerkiksi Ruokaviraston tukiehdoissa

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/perusehdot/ehdollisuus/ehdollisuuden-opas/ehdollisuuden-opas-2025/> rehunurmen voi ilmoittaa välikasvina. Jos nurmi on tuki-ilmoituksessa välikasvi, mutta reaalisesti tärkkelyspitoisuudeltaan alhainen heinämäinen energiakasvi, niin onko kyseessä A osan kohdan p mukainen raaka-aine vai B osan kohdan f mukainen välikasvi? Entä kun välikasveina käytetään usein kasvien seoksia, tuleeko Energiaviraston linjaus sitten sen mukaan, miten mikäkin kasvi on itänyt/tuottanut biomassaa? Viljelijät eivät voi hakea näille 5 000 euron ennakkotietopäätöksiä. Myöskään ei ole kohtuullista, että toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään tulee hakea 2000 – 4000 euron hintaista muutosta itse viljeltyjen kasvien käyttöön, sen johdosta, että kyseessä kun ei olisi uuden raaka-aineen sisällyttäminen kestävyysjärjestelmään, vaan lainsäädännön pieni tarkennus. Tällaiset muutokset pitäisi pystyä tekemään ilman maksuja, koska kyseessä on käytännössä yhden rivin lisäys kestävyysjärjestelmään.

Maankäytön muutosriski

Perustelumuihistiossa on kirjaus ”että välikasveihin ja vakavasti huonontuneella maalla kasvatettaviin viljelykasveihin liittyisi markkinavääristymän ja maankäytön muutoksen riski, kun kysyntä näistä mahdollisesti raaka-aineista kasvaa.” Arviomme mukaan maatalouden biomassojen viljely ei aiheuta

merkittävää maankäytön muutoksen riskiä Suomessa. Esimerkiksi välikasvien viljelyllä on useita positiivisia ympäristövaikutuksia, kuten peltojen kasvukunnon parantaminen, ja kykyä pidättää ravinteita. Välikasvien vuoksi ei Suomessa raivata uusia pelloja. Myös maatalouden tukiehdoissa edellytetään viljelykiertovaatimusta ja osaltaan kannustetaan kerääjä- ja välikasvien viljelyyn. Sen sijaan suurempia maankäytön muutospaineita aiheuttavat erityisesti aurinkovoimalat, joita on suunniteltu Suomessa ruuantuotannossa oleville pelloille sekä aurinkovoimaloita varten on myös raivattu metsiä.

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry